

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.11.3.2024

Pan
Miłosz Bachórz
Prezes Zarządu Fundacji
Active Society Foundation
ul. Śniadeckich 17 lok. 19
38-200 Jasło

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/031 – Funkcjonowanie Funduszu Sprawiedliwości

Tekst jednolity ustalony uchwałą Komisji Rozstrzygającej z dnia 16 kwietnia 2025 r., znak: KPK-KPO.441.25.2025

W tekście niniejszego wystąpienia pokontrolnego do publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli z uwagi na treść art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o *dostępie do informacji publicznej* (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) Najwyższa Izba Kontroli dokonała wyłączenia niektórych danych z uwagi na prywatność osoby fizycznej na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* – Wyłączenia te zostały oznaczone w tekście jako [...] i dokonano ich w interesie osoby fizycznej.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja Active Society Foundation ul. Śniadeckich 17 lok. 19., 38-200 Jasło.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Miłosz Bachórz, Prezes Zarządu Fundacji od 28 maja 2021 r. (akta kontroli tom I str. 5-6)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Uzyskiwanie dofinansowania ze środków Funduszu. 2. Wykonywanie umowy nr DFS-VII.7241.60.2022 ¹ na realizację zadań Funduszu Sprawiedliwości.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r do dnia zakończenia kontroli z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, o ile mają one związek z kontrolowaną działalnością, w szczególności realizowaną umową dotacji.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontrolerzy	1. Wojciech Machowicz, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/67/2024 z 29 maja 2024 r. 2. Marek Sikora, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/68/2024 z 29 maja 2024 r. (akta kontroli tom I str. 1-4)

¹ Dalej: Umowa dotacji

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Fundacja realizowała zadanie finansowane ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości⁴ polegające na realizacji kampanii edukacyjno-informacyjnej mającej na celu ukazanie znaczenia znajomości prawa przez obywateli w celu przeciwdziałania zjawiskom przemocy psychicznej i fizycznej z naruszeniem warunków umowy dotacji zawartej z Ministrem Sprawiedliwości – Dysponentem Funduszu. Z uwagi na zakres kompetencji kontrolnych NIK w odniesieniu do podmiotów nienależących do sektora finansów publicznych, nie dokonano oceny celowości oraz rzetelności realizacji przez Fundację zadań finansowanych ze środków dotacji⁵.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ofercie konkursowej Fundacja zawarła nieprawdziwe dane odnośnie posiadanego potencjału kadrowo-rzeczowego planowanego do realizacji projektu. Spośród osób wskazanych w ofercie posiadających największy dorobek zawodowy, tylko jedna z nich (adwokat) wyraziła zgodę na udział w projekcie. Pozostałe osoby, takie jak adwokaci, radcy prawni, psychologowie, psychoterapeuci, zostały wpisane do oferty bez ich wiedzy i zgody. Nieprawdziwe dane w ofercie dotyczyły również deklarowanego lokalu biurowego.

Fundacja nie miała doświadczenia w samodzielnej realizacji projektów zbieżnych z celami Funduszu Sprawiedliwości. Wskazane w ofercie projekty, Fundacja realizowała w ramach partnerstwa z innymi podmiotami, a przed zawarciem umowy dotacji samodzielnie rozpoczęła realizację tylko jednego programu *Podkarpackie. Dla Młodych!* finansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Erasmus+.

W okresie realizacji projektu Fundacja zorganizowała trzy konferencje naukowe, zrealizowała 30 filmów dotyczących przemocy, wyprodukowała trzy broszury informacyjne oraz 75 grafik edukacyjnych, a także zbudowała stronę internetową www.stopp przemocy.net. Fundacja rozliczyła również przeprowadzenie 150 szkoleń dla młodzieży i dla seniorów na terenie ośmiu województw. Jednakże na podstawie informacji uzyskanych w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK od podmiotów sprawujących opiekę nad seniorami stwierdzono, że siedem z nich nie odbyło się. Stwierdzono również, że wydatki na promocję projektu w kwocie 3123,32 zł oraz koszty administracyjne w łącznej kwocie 9170,52 zł⁶ nie zostały faktycznie poniesione w poszczególnych latach realizacji projektu.

Wydatki związane z realizacją zadań merytorycznych projektu⁷ były ponoszone z wyodrębnionego rachunku bankowego wskazanego w umowie⁸. Fundacja prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową środków dotacji. Objęte kontrolą dowody księgowe były w większości zgodne z art. 21 i 22 ustawy o rachunkowości⁹ w wyjątkiem trzech dotyczących promocji projektu. W 66 przypadkach były one opisane niezgodnie z postanowieniami umowy dotacji.

Fundacja terminowo wywiązywała się z obowiązków sprawozdawczych wobec Dysponenta z wyjątkiem przekazania z opóźnieniem jednej informacji kwartalnej oraz czterech wyciągów bankowych.

Fundacja nie prowadziła określonych umową działań promocyjnych Funduszu za pośrednictwem regionalnych oddziałów Telewizji Polskiej i Polskiego Radia.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: projekt.

⁵ Kontrola w Fundacji została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 3 w zw. z art. 5 ust. 3 ustawy o NIK.

⁶ 5498,62 zł w 2022 r. i 3671,90 zł w 2023 r.

⁷ Wydatki/koszty merytoryczne to wydatki/koszty przeznaczone na zadania merytoryczne.

⁸ Dalej: wyodrębnionych rachunek bankowy.

⁹ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.). Dalej: uor.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

Wykonywanie umów/porozumień zawartych z beneficjentami na realizację zadań Funduszu Sprawiedliwości.

Opis stanu faktycznego

1. Fundacja Aktywność została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 22 października 2014 r. W dniu 22 grudnia 2023 r. podmiot zarejestrował zmianę nazwy na Fundacja Active Society Foundation.

(akta kontroli tom I str. 7-14)

[...] zeznał, że zmiana nazwy Fundacji wynikała ze zmiany profilu i chęci starania się o środki europejskie, np. w ramach programu Erasmus+. Fundacja kontaktuje się z partnerami z zagranicy dla których nazwa „Aktywność” może być trudna i niezrozumiała. Obecna nazwa nawiązuje do poprzedniej.

(akta kontroli str. tom IV str. 319-322)

2. Statut Fundacji zawierał 17 celów, wśród nich wymieniono m.in.:

- przeciwdziałanie przestępstwom oraz skutkom będących ich następstwem,
- pomoc prawna i psychologiczna ofiarom przestępstw oraz członkom ich rodzin,
- monitorowanie zachowań przestępczych oraz inicjowanie odpowiednich procesów względem ich sprawców,
- podnoszenie świadomości prawnej w społeczeństwie, a także upowszechnianie praw konsumentów.

Ww. cele statutowe zostały wpisane do KRS w dniu 10 października 2021 r.

Ponadto w dniu 22 grudnia 2023 r. dopisano m.in. prowadzenie poradnictwa prawnego i obywatelskiego, przeciwdziałanie przyczynom przestępstw.

(akta kontroli tom I str. 7-20)

3. Opracowaniem oferty w ramach IX konkursu na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Przeciwdziałania przyczynom przestępczości dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i niedziałających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2022-2025¹⁰ w Fundacji zajmowały się cztery osoby: [...], [...], [...] i [...]. Oferta konkursowa została podpisana przez [...] – ówczesnego II Wiceprezesa i [...] – ówczesnego Członka Zarządu.

Fundacja samodzielnie nie wykonywała zadań zbieżnych lub zbliżonych z celami Funduszu Sprawiedliwości przed zawarciem Umowy dotacji.

(akta kontroli tom I str. 47-143, tom IV str. 316-335)

[...] zeznał że przed zawarciem umowy na realizację programu Stop przemocy, Fundacja zrealizowała głównie wydarzenia i akcje informacyjne we współpracy z innymi podmiotami, takimi jak Stowarzyszenie Przeworsk – Powiat Bezpieczny, Stowarzyszenie SODA. Wcześniej były to działania ściśle społeczne. Uczyliśmy się od innych, większych podmiotów.

(akta kontroli tom IV str. 323-326)

W ofercie konkursowej - Fundacja wskazała, m.in. że od ośmiu lat realizowała działania na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego. Podejmowała szereg działań w zakresie edukacyjnym, szkoleniowym, marketingowym na rzecz wielu grup

¹⁰ Dalej: Oferta konkursowa

społecznych, a w szczególności wobec seniorów i ludzi młodych. Swoimi działaniami Fundacja dotarła do niemalże trzynastu tysięcy osób, współpracowała z ponad trzystu wolontariuszami. Ponadto wskazano, że za pośrednictwem współpracujących z Fundacją adwokatów i radców prawnych udzieliła nieodpłatnej pomocy prawnej 5984 osobom pokrzywdzonym przestępstwem, świadkom oraz osobom najbliższym. Działania Fundacji w przeważającym aspekcie skupiały się wokół kwestii dotyczących edukacji.

(akta kontroli tom I str. 47-143)

Fundacja nie posiadała dokumentacji potwierdzającej do ilu osób dotarły jej działania. [...] i [...] zeznali, że dzisiaj nie są w stanie powiedzieć na jakiej podstawie w ofercie podali, że Fundacja za pośrednictwem współpracujących z nią adwokatów i radców prawnych udzieliła nieodpłatnej pomocy prawnej 5984 osobom pokrzywdzonym przestępstwem, świadkom oraz osobom najbliższym.

(akta kontroli tom IV str. 316-319, 323-326)

Przed zawarciem umowy na realizację projektu Stop przemocy, Fundacja samodzielnie rozpoczęła realizację projektu *Podkarpackie. Dla Młodych!* finansowanego ze środków Unii Europejskiej przez Komisję Europejską w ramach programu Erasmus+, którego celem było wypracowanie strategii na rzecz podkarpackiej młodzieży w pięciu obszarach strategicznych, tj. w zakresie transportu i wykluczenia komunikacyjnego, pracy i perspektyw rozwoju, dialogu i społeczeństwa obywatelskiego, środowiska i klimatu oraz urbanistyki.

(akta kontroli tom I str. 47-143, tom IV str. 316-335)

4. W ofercie konkursowej Fundacja wskazała, że w merytoryczną realizację projektu będzie zaangażowanych 29 osób, w tym prawnicy (z tego dziewięć osób z tytułem radcy prawnego lub adwokata, w tym jeden pracownik naukowy ze znacznym dorobkiem naukowym), mediator, psychologowie i psychoterapeuci, koordynator projektu oraz księgowy.

Faktycznie merytoryczne zadania wykonywało jedynie sześć osób wskazanych w ofercie konkursowej. Większość finansowanych zadań zrealizowały cztery osoby, których wynagrodzenie wyniosło 84,6% kosztów merytorycznych projektu. Trzy z ich to osoby wchodzące w skład obecnego i poprzedniego Zarządu Fundacji (Prezes, były II Wiceprezes i Członek Zarządu), a czwarta to jedna z osób uczestniczących w opracowaniu oferty konkursowej. Były to osoby posiadające wyższe wykształcenie prawnicze. Żadna z tych osób nie ukończyła aplikacji prawniczej.

(akta kontroli tom I str. 47-143)

W ofercie konkursowej wskazano, że *biuro Fundacji zlokalizowane jest w Jaśle przy ul. Karmelickiej 3 w lokalu o pow. ok. 72 m². Biuro dysponuje dużą przestrzenią, tak aby osoby z niepełnosprawnościami mogły bezproblemowo i swobodnie przemieszczać się. Biuro i sala warsztatowa open space są przystosowane do wspólnej pracy, integracji i swobodnej komunikacji. W biurze znajduje się pomieszczenie, które zostanie przekształcone na studio nagrań.*

(akta kontroli tom I str. 47-143)

Fundacja nie miała udokumentowanego tytułu prawnego do lokalu przy ul. Karmelickiej 3, wskazanego w ofercie konkursowej.

Prezes Fundacji wyjaśnił, że *Fundacja od listopada 2021 do końca 2022 r. korzystała z lokalu przy ul. Karmelickiej 3 w Jaśle na podstawie nieodpłatnego użyczenia zawartego ustnie z jednym ze stowarzyszeń, z którym prowadziła współpracę partnerską.* (por. sekcja Stwierdzone nieprawidłowości)

(akta kontroli tom I str. 153)

Od 1 lutego 2023 r. Fundacja wynajmuje lokal na biuro, który znajduje się w Jaśle przy ul. Śniadeckich 17. Lokal oznaczony jest nr 19 i ma powierzchnię ok. 20 m², składa się z dwóch pomieszczeń: pokoju oraz toalety. Lokal znajduje się na drugim piętrze budynku. Wejście do lokalu nie jest przystosowane dla osób z niepełnosprawnościami. Prowadzą do niego schody, bez windy oraz bez podjazdów dla wózków.

(akta kontroli tom I str. 154-158)

W ofercie wskazano, że Fundacja posiada 2 laptopy (Acer Nitro 5 AN515, Lenovo IdeaPad) jedno urządzenie drukujące wielofunkcyjne (Brother DCP-1622WE) 2 aparaty fotograficzne (Canon 800 D), mikrofony kieszonkowe RODE, oraz rzutnik multimedialny (BenQ MS506).

(akta kontroli tom 1 str. 47-143)

[...] zeznał, że część sprzętu wymienionego w ofercie była udostępniona Fundacji przez Stowarzyszenie SODA, a część były to zasoby prywatne. Aparat fotograficzny (lustrzanka) był w zasobie Stowarzyszenia.

(akta kontroli tom IV str. 329-331)

[...] zeznał, że sprzęt wykazany w ofercie taki jak dwa laptopy, urządzenie wielofunkcyjne, rzutnik, to były to prywatne urządzenia używane Fundacji.

(akta kontroli tom IV str. 316-319)

5. a) [...] zeznał, że od około 2019 r. przeglądał na bieżąco głównie strony internetowe ministerstw, ngo.pl, granty.pl, strony internetowe innych funduszy, Facebook i z tych stron dowiadywał się o różnych konkursach. W taki sam sposób dowiedział się o tej edycji programów w ramach Funduszu Sprawiedliwości, którego dotyczy kontrola NIK.

(akta kontroli tom IV str. 316-319)

Prezes Fundacji wyjaśnił, że Fundacja w ramach różnych naborów przeznaczonych dla organizacji pozarządowych składała około 25 wniosków o dofinansowanie.

(akta kontroli tom I str. 159-160)

b) Fundacja uzyskała dotację w wyniku rozstrzygnięcia IX otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Przeciwdziałania przyczynom przestępczości dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2022-2025.

(akta kontroli tom I str. 161-165)

c, d) Oferta w formie elektronicznej została złożona przez elektroniczny system składania ofert Aplikacji Funduszu Sprawiedliwości w terminie wynikającym z ogłoszenia, tj. w dniu 16 maja 2022 r. o godz. 14.35. Oferta spełniała wymagania formalne. Dysponent Funduszu nie wnosił o jej uzupełnienie.

Oferta została złożona w formie papierowej do Ministerstwa Sprawiedliwości w dniu 20 maja 2022 r.

(akta kontroli tom I str. 165-169)

e) O przyznaniu dotacji Fundacja dowiedziała się z informacji z 22 lipca 2022 r. umieszczonej na stronie BIP Ministerstwa Sprawiedliwości oraz została poinformowana pismem Departamentu Funduszu Sprawiedliwości z dnia 25 lipca 2022 r. W piśmie tym poinformowano, że oferta Fundacji o tytule *Stop przemocy!* otrzymała ocenę 179 pkt (na maksymalnie 208 pkt). Proponowana kwota dotacji wyniosła 1.335.000 zł.

(akta kontroli tom I str. 161-165)

6. Umowa nr DFS-VII.7241.60.2022 na powierzenie zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przyczynom przestępczości dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2022-2025 - została zawarta 16 sierpnia 2022 r.

Przedmiotem umowy było przeprowadzenie kampanii edukacyjno - informacyjnej, mającej na celu ukazanie znaczenia znajomości prawa przez obywateli w celu przeciwdziałaniu zjawisku przemocy psychicznej i fizycznej.

Realizacja projektu miała polegać na przygotowywaniu grafik, broszur, materiałów audio - wizualnych, podcastów, przeprowadzaniu szkoleń dla młodzieży oraz dla osób dorosłych oraz organizacji konferencji.

(akta kontroli tom I str. 21-46)

W dniu 5 grudnia 2023 r. Prezes Fundacji wystąpił do Ministerstwa Sprawiedliwości, z informacją, że Fundacja podjęła decyzję o niepodpisaniu umowy finansowej na realizację zadania w 2024 r., a co za tym idzie o braku kontynuacji zadania publicznego. Jako powód tego, Prezes wskazał dokonane zmiany w składzie Zarządu Fundacji. Na podstawie tychże zmian, odeszła część Zarządu, która zawierała umowę pomiędzy Fundacją a Ministerstwem. Jednocześnie nowy Zarząd nie wyraził woli kontynuacji realizacji zadania.

W dniu 22 grudnia 2023 r. zostało zawarte porozumienie pomiędzy Fundacją a Dysponentem Funduszu w sprawie rozwiązania umowy dotacyjnej z dniem 31 grudnia 2023 r. Porozumienie podpisał Prezes Fundacji, a ze strony Dysponenta Funduszu - Zastępca Dyrektora w Departamencie Funduszu Sprawiedliwości.

W porozumieniu wskazano, że rozwiązanie umowy nie zwalnia beneficjenta z konieczności wypełnienia zobowiązań z niej wynikających w szczególności w zakresie obejmującym stworzoną stronę internetową www.stopprzemocy.net, w zakresie dostarczenia pełnego wyciągu bankowego z rachunku właściwego dla uzyskanej dotacji, w zakresie informacji kwartalnych oraz sprawozdania z wykonania umowy, a także w zakresie obowiązku zwrotu niewykorzystanej dotacji w terminie 15 dni od dnia rozwiązania umowy. Wskazano również, że porozumienie nie narusza uprawnień Dysponenta do dochodzenia roszczeń wynikających z § 16 umowy (możliwość naliczania i dochodzenia kar umownych i odszkodowania), bądź ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli tom IV str. 304-308)

Zgodnie z kosztorysem i harmonogramem, na lata 2022 -2023 zaplanowano realizację następujących zadań:

- produkcja 30 filmów edukacyjnych o wartości 2 tys. zł każdy (łącznie 60 tys. zł);
- produkcja 75 grafik edukacyjnych o wartości 250 zł za sztukę (łącznie 18.750 zł);
- przygotowanie, druk oraz kolportaż 3000 sztuk broszury informacyjnej dotyczącej przemocy psychicznej o wartości 20 zł za sztukę (łącznie 60 tys. zł);
- budowa strony internetowej oraz zapewnienie promocji projektu w 2022 r. – koszt usługi 7,5 tys. zł oraz utrzymanie strony internetowej oraz zapewnienie promocji projektu w 2023 r. – koszt usługi 7,5 tys. zł;
- organizacja konferencji inaugurującej projekt „Stop Przemocy” o wartości 10 tys. zł w 2022 r. oraz dwóch konferencji w 2023 r. – koszt 20 tys. zł;
- organizacja 75 szkoleń „Senior” – z wynagrodzeniem szkoleniowca w kwocie 1 tys. zł za każde (łącznie 75 tys. zł);
- organizacja 75 szkoleń „Młodzież” – z wynagrodzeniem szkoleniowca w kwocie 1 tys. zł za każde (łącznie 75 tys. zł).

Ponadto przewidziano poniesienie kosztów wynagrodzenia osób zaangażowanych za merytoryczne przygotowanie materiałów do produkcji filmów oraz grafik

edukacyjnych. Na ten cel przewidziano 32,5 tys. zł (650 godzinx50 zł/godzinę) w 2022 r. oraz 65 tys. zł (1300 godzinx50 zł/godzinę) w 2023 r.

(akta kontroli. tom I str. 47-143)

A) W latach 2022-2023 Fundacja realizując projekt Stop przemocy wyprodukowała 30 filmów edukacyjnych.

Filmy zamieszczono na stronie internetowej www.stopprzemocy.net. Filmy dostępne były także na stronie www.youtube.com/@stopprzemocy/videos. Wszystkie filmy zostały wyprodukowane wg takiej samej konwencji: wykład wygłaszany przez jedną osobę prowadzącą przeplatany scenami stockowymi.

W jednym przypadku wykład prowadziła osoba podpisana jako radca prawny (*Pomoc dla ofiar przemocy*), w pozostałych byli to psychologowie, pedagodzy, terapeuci, itp. Te same osoby prowadziły w filmach od 1 do 9 wykładów. W przypadku siedmiu filmów nie podpisano osoby wykładającej. Tematyka wszystkich filmów dotyczyła przemocy.

Czas trwania filmów wynosił od 1 minuty i 16 sekund (*Pomoc dla ofiar przemocy*) do 7 minut i 13 sekund (*Konsekwencje doświadczania przemocy psychicznej w dzieciństwie*).

(akta kontroli tom I str.170-179)

Opracowaniem merytorycznym materiałów do filmów zajmowały się dwie osoby.

Pierwszym etapem były konsultacje, jakie istotne tematy, warto zaproponować. Następnie każda z tych osób pracowała indywidualnie nad zarysem, planem ramowym filmu oraz scenariuszem. Osoby te sugerowały także rodzaj scen stockowych do wykorzystania w celu wzmocnienia przekazu. W dalszym etapie projekt konsultowany był z koordynatorem projektu, jak dany film będzie wyglądał.

(akta kontroli t. IV str. 316-319, 323-326)

Realizacją techniczną filmów zajmował się [...], który zeznał: *otrzymywałem merytoryczne wytyczne i elementy scenariusza, które mogły być wykorzystane, a także tytuły filmu. Wyszukiwałem specjalistów, którzy zajmowali się tematami, które poruszał film. Wykorzystywałem sceny stockowe proponowane mi przez osoby odpowiedzialne za merytoryczne przygotowanie materiału. Te sceny miały zdynamizować nagranie. Część z tych osób, występujących w nagraniach była przeze mnie wynagradzana, a niektórzy występowali pro bono. Nie pamiętam ilu osobom wypłacono wynagrodzenie. Dzisiaj nie pamiętam, dlaczego w siedmiu filmach nie podpisano osób w nim występujących, nie pamiętam także dlaczego w kilku filmach nie było banneru: Stop przemocy!*

(akta kontroli tom IV str. 329-331)

B) W latach 2022-2023 Fundacja realizując projekt Stop przemocy wyprodukowała 3 broszury informacyjne:

- *Przeciwdziałanie przyczynom przestępczości,*
- *Przeciwdziałanie przyczynom przestępczości cz. II,*
- *Zjawisko przemocy wobec osób starszych.*

Broszury zostały wydrukowane, a także udostępnione na stronie internetowej www.stopprzemocy.net.

Do każdej broszury został sporządzony opis zawierający m.in.: cel broszury, opis projektu graficznego i układu broszury, kolorystyki, typografii, opis treści merytorycznej, wykorzystanie infografik, opis zdjęć i ilustracji oraz znaczenie wizualizacji danych.

W dokumentacji Fundacji znajdują się arkusze pt. *Kolportaż broszur w ramach projektu Stop przemocy!* Na każdej stronie jest tabela zawierająca 3 kolumny (Lp., Instytucja, Podpis.)

Pod sprawozdaniem z kolportażu broszury *Zjawisko przemocy wobec osób starszych* jest 101 potwierdzeń różnych instytucji. (domy kultury, biblioteki publiczne, stowarzyszenia, urzędy gmin, gminne ośrodki pomocy społecznej, fundacje, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, uniwersytet trzeciego wieku, domy pomocy społecznej, ośrodki kultury, sportu i rekreacji, centrum opiekuńczo – mieszkalne, środowiskowy dom samopomocy, klub sportowy). W dwóch pozycjach nie wypełniono rubryki „Instytucja” a znajdowały się w nich jedynie nieczytelne podpisy.

Broszura *Przeciwdziałanie przyczynom przestępczości* została przekazana do 62 instytucji, a broszura *Przeciwdziałanie przyczynom przestępczości cz. 2* - do 96 instytucji.

(akta kontroli tom I str. 180-200)

Koordinator Projektu podał, że broszury były przekazywane także podczas szkoleń organizowanych w ramach projektu, a także na indywidualne prośby osób, z którymi Fundacja współpracuje. Broszury były dystrybuowane głównie na terenie dwóch województw: podkarpackiego i małopolskiego. Jednakże podczas indywidualnych spotkań z przedstawicielami innych organizacji na terenie innych województw, broszury były przekazywane w pojedynczych egzemplarzach. Dodatkowo, podczas szkoleń, które obejmowały dwa moduły – dla młodzieży i dla seniorów – przekazywane były pojedyncze egzemplarze w instytucjach, gdzie je organizowano.

(akta kontroli tom I str. 201-202)

W wyniku badania dotyczącego broszury - *Przeciwdziałanie przyczynom przestępczości*, co do której dysponent nie zgłosił uwag oraz analizy treści broszury stwierdzono m.in., że w przedmiotowej broszurze nawet do 2128 wyrazów z 6483 wszystkich wyrazów zostało zapożyczonych z innych artykułów, dokumentów, tj. 32,82%, bez wskazania źródła. Zidentyfikowano również, że 18,9% to fragmenty przepisów prawa, obszerne cytaty, istotnie zmodyfikowane parafrazy.

W wyniku przeprowadzonej analizy podkreślono, że:

- znaczne fragmenty zostały wprost zapożyczone do treści broszury wraz z nieznacznymi zmianami bez wskazania źródła,
- w zapożyczonych treściach autor broszury nie zmienił nawet kolejności poszczególnych przykładów, np. w przypadku wymienienia rodzajów przemocy, systematyzacji pojęć,
- najdłuższy zapożyczony fragment dotyczy przemocy szkolnej, w którym nie dokonano praktycznie żadnych zmian.¹¹

(akta kontroli tom I str. 203-250)

Na opracowanie merytoryczne broszury Fundacja zawarła umowę w dniu 3 października 2022 r. nr 4/10/2022 z [...]. W umowie określono m.in., że wykonawca osobiście wykona zamówienie, którego przedmiotem jest przygotowanie, druk oraz kolportaż broszury informacyjnej dotyczącej przemocy psychicznej w 2022 r.

W umowie tej, a także w innych umowach zawieranych w ramach realizacji projektu (na realizację filmów, opracowanie broszur i grafik) brak było zapisów dotyczących pozyskania przez Fundację praw autorskich do wytworzonych utworów.

(akta kontroli tom IV str. 9-47, 242)

[...] zeznał: *Broszury opracowywałem osobiście. Opracowując broszury konsultowałem się z koordynatorem projektu. Według jego wskazań ustalonych z opiekunem projektu w broszurach nie mogło być żadnych przypisów. Wszędzie, gdzie to było możliwe, starałem się zaznaczyć, że są to cytaty.*

¹¹ Badanie zostało przeprowadzone przez kontrolera NIK w ramach kontroli P/24/031 prowadzonej w Ministerstwie Sprawiedliwości. Do badania w dniu 23 sierpnia 2024 r. wykorzystano również System Antyplagiat

Dla mnie ważną kwestią było to, że broszury i grafiki zatwierdzane były merytorycznie przez dysponenta Funduszu i nie były zgłaszane żadne uwagi, co do ewentualnych zapożyczeń i cytatów.

(akta kontroli tom IV str. 320-322)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że zawarcie w opracowanej broszurze licznych zapożyczeń z innych utworów bez wskazania ich źródła może wskazywać na nieprawidłowości w obszarze praw autorskich oraz na niską pracowitość w wytworzeniu tego materiału.

Ponadto NIK zwraca uwagę na brak w zawieranych umowach zapisów zapewniających pozyskanie przez Fundację praw autorskich do wytworzonych utworów. Fundacja powinna zapewnić zamieszczenie odrębnych zapisów w umowach w tym zakresie, pomimo tego, że autorami wszystkich utworów (filmów, grafik oraz broszur) były osoby blisko związane z działalnością Fundacji.

C) W latach 2022-2023 Fundacja w ramach realizacji projektu zorganizowała trzy konferencje naukowe:

Konferencja inauguracyjna Projekt Stop przemocy! w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu w dniu 15 grudnia 2022 r.

W konferencji prelegenci prezentowali następujące tematy:

- *Przemoc domowa – wyniki badań dotyczących jej zwalczania* (prezentował pracownik naukowy PWSTE);
- *Zjawisko przemocy w internecie* (prezentował funkcjonariusz Policji z Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości);
- *Przemoc wśród młodzieży – prezentacja badań* (prezentowała absolwentka PWSTE);
- *Psychospołeczne uwarunkowania sprawstwa w rodzinie* (prezentowała pracownik naukowy, adiunkt PWSTE);
- *Kradzież tożsamości w internecie* (prezentował radca prawny).

W konferencji wzięło udział 152 osoby.

Konferencja na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie w dniu 14 czerwca 2022 r.

W konferencji prelegenci prezentowali następujące tematy:

- *Zagrożenie dla dziecka w świecie wirtualnej rzeczywistości nowych technologii* (prezentowała doradca metodyczny);
- *Rola kuratora sądowego w zakresie realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej* (prezentowała zastępca Kuratora Okręgowego Sądu Okręgowego w Krakowie);
- *Przemoc rówieśnicza w szkole – zapobieganie, udzielanie i wsparcie* (prezentowała psycholog);
- *Oddziaływanie wobec sprawców przemocy prowadzone w jednostkach Służby Więziennej* (prezentowali funkcjonariusze Służby Więziennej z Trzebini).

Na listach obecności z konferencji znajdowały się nazwiska i podpisy 105 osób (dwie listy po 15 osób zawierają dokładnie te same nazwiska), w związku z tym liczba potwierdzonych uczestników szkolenia to 90 osób.

Konferencja w XIV liceum Ogólnokształcącym Lublinie w dniu 12 grudnia 2023 r.

W konferencji prelegenci prezentowali następujące tematy:

- *Agresor, ofiara i świadek – przemoc w środowisku rówieśniczym* (prezentowała psycholog wojskowy, interwent kryzysowy);
- *Hejt – przemoc w internecie* (prezentował redaktor, ekspert ds. bezpieczeństwa oraz przemocy w internecie);
- *Wpływ uzależnienia od alkoholu na przemoc w rodzinie* (prezentowała psycholog, psychoterapeuta).

Listy obecności z tego wydarzenia zawierały nazwiska i podpisy 95 osób.

(akta kontroli tom I str. 251-268)

D) W latach 2022-2023 w ramach realizacji Projektu Fundacja wyprodukowała 75 grafik edukacyjno-informacyjnych. Do każdej grafiki opracowano opis zawierający jej tytuł oraz wskazujący cel (np. zwiększenie świadomości na temat cyberprzemocy, szczególnie wśród dzieci i młodzieży) oraz krótkie objaśnienia podzielone na części: zbiór informacji, redagowanie treści oraz projekt graficzny.

Na każdej grafice umieszczona była informacja: „Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości” oraz logo Ministerstwa Sprawiedliwości i Funduszu Sprawiedliwości.

Zgodnie z zapisami zawartymi w ofercie miejscem promocji i przekazywania opinii publicznej grafik edukacyjno-informacyjnych będzie szeroko rozumiany internet.

Grafiki zostały zamieszczone na stronie internetowej www.stopprzemocy.net/grafiki.

(akta kontroli str. 269-347)

W wyniku przeprowadzonej analizy treści 20 grafik wytworzonych przez Fundację, ustalono, że treści 7 grafik były identyczne z treściami zawartymi w artykułach pochodzących z różnych stron internetowych, np. spokojwglowie.pl, wikipedia.org. Dotyczyło to grafik: *Przemoc psychiczna – definicje przemocy psychicznej*, *Gaslighting*, *Przemoc psychiczna – statystyki*, *Mechanizm działania przemocy emocjonalnej*, *Przemoc psychiczna w rodzinie*, *manipulacja ofiarą*, *Przyczyny przemocy w szkole*, *Zastraszanie i groźby karalne*. Wytworzone grafiki zawierają zapożyczenia z innych utworów (artykułów) oraz nie wskazują na źródła, z którego wykonawca korzystał. Dwie grafiki zawierają w sobie przytoczenie przepisów prawa (*Przemoc psychiczna w świetle polskiego prawa*, *Izolacja od sprawy*), a kolejna jest przytoczeniem definicji pojęcia zaczerpniętej z doktryny (*Zastraszanie i groźby karalne*)¹².

(akta kontroli tom I str. 348-358)

Merytorycznym opracowaniem materiałów do grafik w Fundacji zajmowali się: [...], [...] i [...].

Osoby te zeznały, że nie pamiętają, do których grafik osobiście opracowywali materiały. Opracowanie grafiki polegało na analizie źródeł prawa, literatury oraz artykułów prasowych, publikacji naukowych, konferencji naukowych i internetu. Następnie należało treść dopasować do języka powszechnego i streścić do dwóch-trzech zdań. Z założenia grafika jest krótką formą przekazu.

(akta kontroli tom IV str. 316-331)

Pan [...] zeznał ponadto, że co do tego, że treść części wytworzonych grafik jest identyczna jak treść artykułów pochodzących z różnych stron internetowych, to chciałem wyjaśnić, że niektóre grafiki zawierają definicje np. przestępstw z kodeksu karnego albo pojęcia z doktryny, tak że trudno tworzyć odrębne interpretacje.

(akta kontroli tom I str. 316-319)

E) W latach 2022-2023 Fundacja rozliczyła 75 szkoleń dla młodzieży i 75 szkoleń dla seniorów. Szkolenia dla młodzieży przeprowadzono w 22 szkołach. W jednej szkole przeprowadzono od dwóch do ośmiu szkoleń. Szkolenia dla seniorów rozliczono w 72 jednostkach (w 3 jednostkach przeprowadzono po dwa szkolenia). Szkolenia były prowadzone na terenie ośmiu województw: lubelskiego, świętokrzyskiego, małopolskiego, podkarpackiego, opolskiego, śląskiego mazowieckiego i łódzkiego.

(akta kontroli tom I str. 359-366)

[...] zeznał, że gdyby projekt był realizowany do końca to prawdopodobnie objąłby wszystkie województwa.

¹² Analizy dokonano podczas kontroli prowadzonej u dysponenta Funduszu – w Ministerstwie Sprawiedliwości

(akta kontroli tom IV str. 310-311)

W Fundacji opracowano dwa konspekty szkoleń, jeden dla modułu dla młodzieży, a drugi dla seniorów.

Konspekt szkolenia Młodzież „Stop Przemocy” zawierał m.in.:

- pojęcia przemocy psychicznej,
- przestępstwo znieważenia,
- przestępstwo znęcania się,
- groźba karalna,
- przestępstwa związane z zaniedbywaniem dziecka,
- informacje, gdzie szukać pomocy, gdy padniemy ofiarą przestępstwa.

Konspekt szkolenia Senior „Stop Przemocy” zawierał m.in.:

- przestępstwo znieważenia,
- przestępstwo znęcania się,
- groźba karalna,
- zmuszanie do określonego zachowania,
- informacje, gdzie szukać pomocy, gdy padniemy ofiarą przestępstwa,
- inne możliwości prawne.

(akta kontroli tom I str. 367-395)

Organizacją szkoleń ze strony Fundacji zajmował się koordynator, który kontaktował się ze szkołami i placówkami opiekującymi się seniorami telefonicznie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej. Po wstępnym ustaleniu terminu szkolenia z placówką przez koordynatora, ostateczne terminy były potwierdzane przez osoby prowadzące szkolenia. Szkolenia ze strony Fundacji prowadziły cztery osoby. Każde szkolenie trwało około godziny. Niektóre jednostki, po zakończeniu szkolenia otrzymywały certyfikat potwierdzający udział w projekcie Stop przemocy!

Po zrealizowanym szkoleniu, szkolący przekazywali do koordynatora ustne informacje o szkoleniu oraz listy obecności.

(akta kontroli tom IV str. 310-311)

NIK zwraca uwagę, że ograniczony wymiar czasowy szkoleń pozostaje w sprzeczności z deklarowanym w ofercie ich warsztatowym charakterem oraz mógł wpływać na ograniczone efekty tych szkoleń.

Wszystkie szkoły, w których Fundacja przeprowadziła szkolenia potwierdziły fakt ich odbycia oraz pozytywnie oceniły ich przydatność oraz organizację.

(akta kontroli tom I str. 420-440)

Informacje potwierdzające przeprowadzenie szkoleń dla seniorów przekazało 19 podmiotów, które prowadziły lub nadzorowały (od 1 do 6) placówek sprawujących opiekę nad seniorami. Wszystkie te podmioty oceniły szkolenia jako przydatne i dobrze zorganizowane.

(akta kontroli tom I str. 441-467)

Sześć podmiotów prowadzących lub nadzorujących placówki dla seniorów¹³ poinformowało, że Fundacja nie prowadziła szkoleń na terenie ich jednostek. Fundacja rozliczyła wydatki za siedem szkoleń w placówkach podległych tym podmiotom. (por. sekcja Stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli tom IV str. 243-268)

F) Fundacja zbudowała stronę internetową www.stopprzemocy.net. Strona została zaakceptowana przez Dysponenta Funduszu 29 września 2022 r. Na stronie publikowano materiały oraz zamieszczano produkty realizowane w ramach projektu,

¹³ GOPS w Osieku Jasielskim, GOPS w Gromniku, Pogodna Dolina Sp. z o.o. Spółka Komandytowa w Siedliskach, MOPS w Nowym Sączu, MOPS w Janowie Lubelskim, Dom Pomocy Społecznej w Nowodworzu

tj. filmy, grafiki, broszury informacyjne, a także informacje o miejscach i terminach przeprowadzonych szkoleń. W ramach projektu powstał także fanpage na portalu społecznościowym Facebook.

(akta kontroli tom IV str. 243-268)

7. W umowie dotacji nie wskazano okresu trwałości produktów wytworzonych ze środków dotacji.

Sposób utrwalenia rezultatów projektu określono w załączniku do umowy dotacji w sposób ogólny jako *utrwalenie w świadomości beneficjentów wiedzy i kompetencji nabytych w trakcie realizacji projektu. (...)*

Najważniejsze trwałe rezultaty to kompetencje, wiedza i umiejętności, które nabędą beneficjenci działań projektowych.

Dzięki realizacji projektu Fundacja nawiązywać miała nowe partnerstwa i porozumienia ze szkołami, klubami seniorów, jednostkami samorządu terytorialnego pozyskując partnerów w przeciwdziałaniu przyczynom i skutkom przestępczości oraz pomocy osobom pokrzywdzonym.

Rezultaty projektu wykazane w sprawozdaniu na koniec 2023 r. (zakończenie realizacji umowy):

- w zakresie podniesienia poziomu wiedzy odbiorców działań projektu (użytkowników Facebooka i Instagrama, a także strony internetowej) oraz uczestników projektu biorących udział w szkoleniach zostały wykazane w sprawozdaniu na poziomie 68 092 osób, przy założonej wartości docelowej 300 000, co stanowiło 22,7%;
- w zakresie zasięgu materiałów kampanii edukacyjno-informacyjnej realizowanej w ramach projektu przedstawianych na portalu społecznościowym Facebook zostały wykazane w sprawozdaniu na poziomie 164 296 osób, przy założonej wartości docelowej 300 000, co stanowiło 54,77%.

(akta kontroli tom I str. 21-143, tom IV str. 208-241)

8. Zasięg na portalu Facebook w okresie od 16 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. wyniósł 231 312 odsłon.

Natomiast stronę internetową w okresie od 1 października 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. przeglądało 6116 użytkowników.

Liczba wyświetleń strony www.youtube.com/@stopprzemocy/videos na dzień 6 sierpnia 2024 r. wyniosła 30 171. Liczba wyświetleń pojedynczego filmu wyniosła od 52 (*Jak nadmierna kontrola rodziców wpływa na zaburzenia odżywiania u dzieci*) do 2917 (*Jak pomóc kobietom, które są ofiarami przemocy psychicznej ze strony partnera*). W przedziale od 52 do 200 – dokonano wyświetleń 6 filmów, w przedziale od 201 do 500 - dokonano wyświetleń 2 filmów, w przedziale od 501 do 1000 - dokonano wyświetleń 7 filmów, natomiast 15 filmów miało liczbę wyświetleń przekraczającą 1000. Średnia liczba wyświetleń wyniosła 1006.

(akta kontroli str. tom I str. 170-179, tom IV str. 3-8)

9. W ofercie konkursowej wskazano następujące działania jakie Fundacja zamierzała podjąć w związku z promocją projektu:

- stworzenie stoiska promocyjnego projektu w ramach konferencji i kongresów organizacji pozarządowych (na ten cel zostaną przygotowane: 2 roll'upy z nadrukiem, profesjonalna ścianka ekspozycyjna 2,4 x 3 m);
- opracowanie i zarządzanie stroną internetową projektu;
- utworzenie i animowanie fanpage projektu na Facebooku oraz profili projektu na Instagramie oraz Twitterze;
- wykonanie 200 sztuk okolicznościowych koszulek oraz 200 kubków promujących projekt oraz Fundusz Sprawiedliwości.

Działania w social mediach miały być prowadzone również za pośrednictwem fanpage Fundacji Aktywność na Facebooku, a także za pośrednictwem lokalnych

i regionalnych portali informacyjnych. Informacje o konferencjach organizowanych w ramach projektu miały być promowane także za pośrednictwem uczelni oraz regionalnych oddziałów Telewizji Polskiej i Polskiego Radia.

(akta kontroli tom I str. 21-143)

[...] - koordynator projektu zeznał: *z Zarządem zajmowałem się kwestią promocji Projektu. Nie pamiętam dokładnie czy i ile kubków i koszulek zostało wyprodukowanych i przekazanych odbiorcom. Były produkowane inne materiały promocyjne, tj. ulotki, broszury, grafiki, które były rozdawane na szkoleniach i konferencjach. Poza tym bezpośrednio na szkoleniach i konferencjach były wywieszane plakaty, roll-up.*

Informacje o konferencjach były przekazywane m.in. za pośrednictwem uczelni, na których były one realizowane. Nie prowadziliśmy promocji za pośrednictwem regionalnych oddziałów w telewizji czy radia. Nie pamiętam dlaczego nie doszło do promocji za pośrednictwem radia i telewizji.

(akta kontroli tom I str. 310-311)

Zgodnie z postanowieniami § 7 ust. 2 lit. b umowy dotacji przygotowane przez beneficjenta materiały, przed ich publikacją, drukiem i dystrybucją, powinny być przekazywane drogą mailową do akceptacji Dysponenta Funduszu pod kątem wizualnym i merytorycznym. Wykonawca zobowiązany został do uwzględniania uwag Dysponenta Funduszu. Brak akceptacji materiałów miał skutkować możliwością uznania wydatku jako koszt niekwalifikowalny.¹⁴

(akta kontroli tom I str. 21-46)

Fundacja przed upowszechnieniem materiałów przekazywała je do akceptacji Dysponenta Funduszu.

Do większości produktów Dysponent nie zgłaszał żadnych uwag. Drobne uwagi zgłaszane do niektórych projektów dotyczyły np.:

- dodania na profilu FB informacji, że realizowany projekt sfinansowany jest ze środków FS,
- dodania do klauzuli/logotypów adresu strony internetowej FS,
- dodania w nawiasie przepisu kodeksu karnego,
- zarekomendowano zmianę końcówki tekstu zdania,
- zastosowania aktualnych logotypów MS i FS,
- literówek i znaków interpunkcyjnych.

(akta kontroli tom I str. 471-534)

10. Umowa dotacji nie dotyczyła pomocy postpenitencjarnej lub pomocy pokrzywdzonym przestępstwem.

(akta kontroli tom I str. 21-143)

11. Fundacja nie przekazała środków na współfinansowanie przedmiotu umowy (wkładu własnego), ponieważ umowa dotacji nie wymagała tego.

(akta kontroli tom I str. 21-143)

12. Dysponent Funduszu przekazał na wyodrębniony rachunek Fundacji dotację w wysokości 575 000 zł w kwotach i terminach przewidzianych umową dotacji, tj. w 2022 r. dwie transze po 97 500 zł (19 sierpnia 2022 r. i 20 września 2022 r.), a w 2023 r. cztery transze po 95 000 zł (9 stycznia 2023 r., 31 marca 2023 r., 27 czerwca 2023 r. i 27 września 2023 r.).

¹⁴ W przypadku braku akceptacji ze strony Dysponenta Funduszu Wykonawca powinien w terminie 7 dni roboczych skorygować przedstawione materiały. W przypadku nieprawidłowego skorygowania przez Wykonawcę przedstawionych materiałów, Wykonawca zobowiązuje się do dokonania każdej kolejnej korekty w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania informacji od Dysponenta Funduszu o ponownym braku akceptacji przedstawionych materiałów.

(akta kontroli tom I str. 21-46, tom II str. 294-299, 309-325; tom III str. 209, tom IV str. 302-303)

13. Fundacja przedstawiła rachunki i faktury oraz wyciągi bankowe, z których wynika, że w ramach wykonania umowy dotacji zrealizowała wydatki na działania merytoryczne¹⁵ w łącznej kwocie 431 250 zł. Wydatki te zostały faktycznie poniesione w okresie realizacji zadania wskazanym w umowie, były przewidziane w kosztorysie oraz zostały należycie udokumentowane (z wyjątkami opisanymi w pkt 16 niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

W 2022 r. kwota wydatków merytorycznych wyniosła 146 250 zł i została przeznaczona w szczególności na:

- produkcję 10 filmów edukacyjnych – łącznie 20 000 zł,
- produkcję 25 grafik edukacyjnych – łącznie 6250 zł
- merytoryczne przygotowanie materiałów do produkcji (filmów oraz grafik) – łącznie 32 500 zł;
- przeprowadzenie 50 szkoleń – łącznie 50 000 zł;
- budowę i utrzymanie strony internetowej oraz promocję w internecie – 7500 zł;
- opracowanie, druk i kolportaż broszur – 20 000 zł;
- organizację konferencji inaugurującej projekt – 10 000 zł.

W 2023 r. kwota wydatków merytorycznych wyniosła 285 000 zł i została przeznaczona w szczególności na:

- produkcję 20 filmów edukacyjnych – łącznie 40 000 zł,
- produkcję 50 grafik edukacyjnych – łącznie 12 500 zł
- merytoryczne przygotowanie materiałów do produkcji (filmów oraz grafik) – łącznie 65 000 zł;
- przeprowadzenie 100 szkoleń – łącznie 100 000 zł;
- utrzymanie strony internetowej i promocję w internecie – 7500 zł;
- opracowanie, druk i kolportaż broszur – 40 000 zł;
- organizację dwóch konferencji – 20 000 zł.

Fundacja nie przeprowadziła siedmiu szkoleń, które zostały rozliczone. Koszt każdego szkolenia wynosił 1000 zł. Dwa z tych szkoleń rozliczono w 2022 r., a pięć – w 2023 r.

Fundacja 28 grudnia 2023 r., na reklamę w mediach społecznościowych (w ramach kosztów utrzymania strony internetowej oraz zapewnienia promocji projektu¹⁶), wydatkowała kwotę 3940 zł. W rzeczywistości ww. transakcją zasilono konto Fundacji do prowadzenia działań promujących w serwisie społecznościowym. Z przedłożonych faktur rozliczeniowych wynika, że na prowadzone kampanie reklamowe w grudniu 2023 r. przeznaczono 816,68 zł. Na koncie reklamowym pozostało niewykorzystane 3123,32 zł (por. sekcja Stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli tom II str. 3-247, 265-287, 294-331, tom IV str. 243-268)

14. Zgodnie z § 3 ust. 4 umowy dotacji wszystkie wydatki związane z realizacją zadań będących przedmiotem ww. umowy wykonywane były bezpośrednio z wyodrębnionego na potrzeby realizacji umowy dotacji rachunku bankowego wskazanego w tej umowie¹⁷. Koszty administracyjne w III kwartale 2022 r. realizowane były również bezpośrednio z ww. konta bankowego, a w pozostałym okresie, zgodnie z zaleceniami § 12 ust. 16 ogłoszenia o konkursie¹⁸, ponoszone były

¹⁵ Wydatki/koszty merytoryczne to wydatki/koszty przeznaczone na zadania merytoryczne.

¹⁶ Zadanie: Tworzenie, wzmacnianie i rozbudowa sieci pomocy ofiarom przestępstw, zapobiegania przestępczości oraz pomocy postpenitencjarnej.

¹⁷ Dalej: wyodrębnionych rachunek bankowy.

¹⁸ Ogłoszenie z 22 kwietnia 2022 r. (nr DFS-VII.7241.42.2022) o IX otwartym konkursie ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Przeciwdziałania przyczynom przestępczości dla jednostek niezaliczanych do

z innego rachunku Fundacji, po wcześniejszym jego zasileniu z wyodrębnionego rachunku bankowego.

(akta kontroli tom II str. 248-264, 294-331; tom III str. 103-132)

15. Zgodnie z § 9 ust. 2 umowy dotacji Fundacja prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową środków dotacji na kontach analitycznych dotyczących projektu.

(akta kontroli tom II str. 332-380)

16. Fundacja dysponowała 115 dowodami księgowymi dotyczącymi kosztów merytorycznych realizacji projektu¹⁹. Dowody te opisywane były według wzoru ustalonego w załączniku do umowy dotacji oraz zgodnie z umową dotacji i uor, z wyjątkiem:

- ośmiu, których opis sporządzany był na oddzielnych kartkach i zszywany z tymi dokumentami,
- trzech, które nie zawierały numeru identyfikacyjnego dowodu oraz określenia Fundacji, jako strony dokonującej operacji.
- ośmiu, które nie zawierały dat dokonania kontroli formalno-rachunkowej oraz 27, które nie zawierały dat kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej.

Ponadto 31 dowodów księgowych zostało skontrolowanych pod względem merytorycznym lub formalno-rachunkowym po dokonaniu płatności (por. sekcja Stwierdzone nieprawidłowości).

Kontrolę merytoryczną faktur i rachunków do października 2023 r. przeprowadzało dwóch członków Zarządu Fundacji działających łącznie, a od listopada 2023 r., po zmianie w Zarządzie Fundacji, Prezes Fundacji²⁰. Z przedłożonych do rozliczenia dotacji dokumentów wynika, że część z nich była sprawdzana pod względem merytorycznym przez ich wystawców. Wiceprezes sprawdził merytorycznie (łącznie z innym członkiem Zarządu) 13 faktur wystawionych przez siebie na łączną kwotę 66 650 zł, Członek Zarządu sprawdził (łącznie z innym członkiem Zarządu) 13 faktur wystawionych przez siebie na łączną kwotę 50 650 zł, a Prezes Fundacji sprawdził osiem rachunków wystawionych przez siebie na łączną kwotę 32 706,86 zł.

Prezes Fundacji wyjaśnił, że faktury te dokumentowały faktycznie zrealizowane zadanie, nad czym czuwał koordynator projektu. Zajmował się on merytoryczną częścią projektu. Przyjmował faktury i potwierdzał na każdym z ww. dokumentów wykonanie objętych nimi zadań i usług. Według Prezesa Fundacji to podpis koordynatora projektu na tychże fakturach dawał rękojmię, iż szkolenie objęte dokumentami zostały zrealizowane w sposób pełny i rzetelny. Prezes Fundacji dodał, że Fundacja w większości okresu objętego kontrolą funkcjonowała w ramach podwójnej reprezentacji. Powyższe, również z przyczyn organizacyjnych, kadrowych (nie wszyscy członkowie Zarządu mieli możliwość uczestniczyć w pracach w sposób ciągły i nieprzerwany) niekiedy implikowało konieczność wykonywania czynności przez organ Fundacji, w skład którego wchodziły osoby wystawiające daną fakturę. Powyższe nie wpływało w żaden sposób na merytoryczność poniesionych wydatków i ich zasadność.

Przedstawiona powyżej argumentacja pozostaje w sprzeczności z ustaleniami kontroli.

(akta kontroli tom I str. 21-46, tom II str. 3-247, 265-293, 381-389, 424-427; tom III str. 194-206)

sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2022-2025 (dalej: ogłoszenie o konkursie).

¹⁹ Zgodnie z § 9 ust. 8 umowy dotacji zasady dotyczące dokumentacji finansowo-księgowej nie dotyczyły kosztów administracyjnych.

²⁰ W Fundacji działał Prezes, Wiceprezes oraz Członek Zarządu, a po zmianie w Zarządzie Fundacji pozostał tylko Prezes Fundacji, który działał samodzielnie.

17. Wykazane przez Fundację w sprawozdaniach z wykonania umowy dotacji koszty administracyjne w łącznej kwocie 131 431,46 zł (36 431,46 zł w 2022 r.²¹ i 95 000 zł w 2023 r.) stanowiły 23,7% rozliczanych kosztów kwalifikowanych przedmiotu umowy (odpowiednio 20% w 2022 r. i 25% w 2023 r.). Koszty te nie przekroczyły kwoty kosztów administracyjnych przedstawionych w ofercie Fundacji, tj. kwoty 48 750 zł na 2022 r. oraz 95 000 zł na 2023 r. (odpowiednio po 25% zaplanowanych kosztów kwalifikowalnych zadania).

W trakcie niniejszej kontroli stwierdzono jednak, że w 2023 r. nie wykorzystano z rozliczanych środków dotacji²² kwoty 3123,32 zł, a poniesione wydatki na kwotę 5000 zł związane z niezrealizowanymi w 2023 r. pięcioma szkoleniami uznano za niekwalifikowalne (por. sekcja Stwierdzone nieprawidłowości). W związku z tym, wysokość kosztów administracyjnych w 2023 r. przekroczyła ustalony w § 4 ust. 1 i 3 umowy dotacji limit kosztów administracyjnych (nie więcej niż 25% wartości kosztów kwalifikowalnych) o kwotę 2 707,78 zł (koszty mogły wynieść maksymalnie w 2023 r. 92 292,22 zł, a zatem w latach 2022-2023 łącznie 128 723,68 zł²³).

Ze sporządzonego przez Fundację zestawienia wynika, że poniosła koszty administracyjne, z wyłączeniem kar umownych²⁴, w wysokości 126 297,97 zł, z tego 31 338,74 zł dotyczące 2022 r. i 94 959,23 zł dotyczące 2023 r. Zgodnie z § 3 ust. 2 umowy dotacji pod rygorem uznania wydatków za niekwalifikowalne, Fundacja zobowiązana była do dokonywania płatności związanych z realizacją przedmiotu umowy za zobowiązania powstałe w terminie realizacji przedmiotu umowy w danym roku kalendarzowym, najpóźniej do 31 grudnia danego roku. Koszty administracyjne dotyczące 2022 r. w kwocie 405,90 zł (za obsługę finansowo-księgową) uregulowano w 2023 r., a koszty te dotyczące 2023 r. w łącznej kwocie 3631,13 zł (za media i obsługę finansowo-księgową) uregulowano w 2024 r. Prezes Fundacji wyjaśnił, że *nieuregulowanie wszystkich kosztów administracyjnych w 2022 r. spowodowane było niedopatrzeniem, a w 2023 r. wynikało z dużej liczby obowiązków i realizowanych w tym czasie zadań i zdarzeń przez Fundację, które wymagały intensywnego zaangażowania zespołu. Prezes Fundacji dodał, że okoliczności sprawiły skoncentrowanie się na kluczowych zadaniach, co było niezbędne dla zapewnienia ich realizacji. Fundacja dołożyła wszelkich starań, aby jak najszybciej uregulować zaległe płatności.*

W związku z powyższym poniesione koszty administracyjne dotyczące zobowiązań powstałych i uregulowanych w danym roku wyniosły odpowiednio 30 932,84 zł w 2022 r. i 91 328,10 zł w 2023 r., tj. łącznie 122 260,94 zł, a Fundacja w rozliczeniu wykazała ww. koszty odpowiednio w kwocie 36 431,46 zł za 2022 r. i 95 000 zł za 2023 r., tj. łącznie 131 431,46 zł, z tego (por. sekcja Stwierdzone nieprawidłowości). Zgodnie z § 4 ust. 2 umowy dotacji koszty administracyjne obejmowały w szczególności: wynagrodzenie koordynatora zadania; usługi księgowe; koszty wynajmu i utrzymania biura (w tym czynsz), opłaty za media; koszty korzystania z internetu, materiały biurowe.

Fundacja nie przestrzegała ustalonego w § 4 ust. 5 umowy dotacji sposobu rozliczania kosztów administracyjnych, m.in. pokrywając ww. koszty w pierwszym kwartale realizacji projektu bezpośrednio z wyodrębnionego rachunku bankowego (por. sekcja Stwierdzone nieprawidłowości). W uwagach do sprawozdania z wykonania umowy dotacji za III kwartał 2022 r. Dysponent Funduszu poinformował Fundację, że zasady dotyczące dokumentacji finansowo-księgowej nie dotyczą kosztów administracyjnych

²¹ W tym w III kwartale 2022 r. 7 543,04 zł z wyodrębnionego rachunku bankowego.

²² Wykazanych w sprawozdaniu za II półrocze 2023 r.

²³ 36 431,46 zł rozliczonych w 2022 r. i 92 292,22 zł ograniczonych limitem 25% kosztów kwalifikowalnych w 2023 r.

²⁴ 1 001,25 zł zapłaconych w 2023 r. i 667,50 zł zapłaconych w 2024 r.

i na potrzeby rozliczenia dotacji nie ma obowiązku gromadzenia dokumentów finansowo-księgowych związanych z kosztami administracyjnymi. Zwrócił się również o ryczałtowe rozliczanie kosztów administracyjnych w kolejnych miesiącach.

(akta kontroli tom I str. 21-46, 154-157, tom II str. 332-337, 368-377, 390-423; tom III str. 3-154, 194-196, 316-317, tom IV str. 120-241)

18. Fundacja, na podstawie § 6 ust. 2 umowy dotacji, przy wydatkowaniu środków pochodzących z dotacji na zakupy towarów i usług, zobowiązana została do stosowania określonych w ustawie z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*²⁵ zasady równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości w odniesieniu do zamówień klasycznych, których wartość była równa lub przekraczała kwotę 130 000 zł.

Żadna z umów zawartych na realizację projektu nie przekroczyła kwoty 130 000 zł.

(akta kontroli tom I str. 21-46, tom IV str. 9-47, 242)

Sprawozdania półroczne przekazywane Dysponentowi Funduszu zawierały zapisy, że podczas realizacji projektu nie stosowano ustawy Prawo zamówień publicznych, natomiast uwzględniono zasady równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości.

(akta kontroli tom IV str. 120-241)

[...] zeznał: *z tego co pamiętam to prawdopodobnie pierwszy opiekun projektu z Ministerstwa zobligował nas do zawierania zapisu o nie stosowaniu ustawy Prawo zamówień publicznych. Nie pamiętam natomiast, czy dalsza część zdania dotycząca równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości była także przez niego wskazana.*

[...] zeznał: *nie pamiętam skąd wziął się zapis dotyczący równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości, być może były to wymogi sprawozdawczości.*

(akta kontroli tom IV str. 323-326)

19. Fundacja wykonując obowiązek wynikający z § 11 ust. 1 i 2 umowy dotacji, przekazywała Dysponentowi Funduszu za każdy kwartał trwania ww. umowy informacje kwartalne o wykorzystaniu środków dotacji, a za każdy miesiąc wyciągi bankowe z wyodrębnionego rachunku bankowego.

W informacji kwartalnej za III kwartał 2023 r. błędnie wykazano wydatki w kwocie 4000 zł dotyczące wynagrodzenia szkoleniowca²⁶, tj. w poz. 2²⁷ zamiast w pozycji 22²⁸, a w informacji kwartalnej za IV kwartał 2023 r. zaniżono wykazane wykorzystanie dotacji o 0,06 zł, tj. w poz. 10²⁹.

Prezes Fundacji wyjaśnił, że wynikało to z błędów koordynatora przy sporządzaniu informacji kwartalnych.

Na sześć informacji kwartalnych jedną³⁰ dostarczono po terminie określonym w umowie dotacji. Ponadto na 17 wyciągów cztery³¹ dostarczono po terminie umownym³², a w jednym przypadku przekazano wyciąg niekompletny (por. sekcja Stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli tom II str. 381-386; tom III str. 155-189, 212-217, tom IV str. 96-119)

²⁵ Dz.U. z 2024 r. poz. 1320

²⁶ Faktura nr A5/6/2023 z 30 czerwca 2023 r.

²⁷ Organizowanie oraz przeprowadzania akcji i przedsięwzięć informacyjnych w roku 2023.

²⁸ Zlecenie organizacji szkoleń w zakresie praw, sytuacji oraz potrzeb osób pokrzywdzonych przestępstwem i zapobiegania przestępczości oraz pomocy postpenitencjarnej w roku 2023.

²⁹ Finansowanie przygotowania, druku oraz kolportażu publikacji i wydawnictw związanych z prawami osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz zapobiegania przestępczości oraz pomoc postpenitencjarna w roku 2023.

³⁰ Za III kwartał 2022 r.

³¹ Za październik 2022 r., sierpień, wrzesień oraz październik 2023 r.

³² Opóźnienia w dostarczeniu wyciągu bankowego wahały się w przedziale od trzech do piętnastu dni.

Fundacja, na wezwanie Dysponenta Funduszu, zapłaciła kary umowne w kwocie 267 zł z powodu nieterminowego złożenia informacji kwartalnej oraz w łącznej kwocie 1935,75 zł w związku z nieterminowym dostarczeniem miesięcznych wyciągów bankowych³³.

(akta kontroli tom III 164-189)

20. W związku z tym, że umowa dotacji nie dotyczyła udzielania pomocy postpenitencjarnej lub pomocy pokrzywdzonym, Fundacja nie przekazywała Dysponentowi Funduszu wykazu osób, którym udzielono takiej pomocy.

(akta kontroli str. tom I str. 21-46)

21. Niewykorzystaną w 2022 r. część dotacji w kwocie 12 318,54 zł zwrócono Dysponentowi Funduszu terminowo.

Prezes Fundacji przedłożył dokumentację finansowo-księgową, z której wynikało, że w 2023 r. wykorzystano w całości otrzymaną dotację. Jednak w ramach jej weryfikacji w trakcie niniejszej kontroli stwierdzono, że ze środków dotacji na realizację zdania nie wydatkowano kwoty 3123,32 zł (por. sekcja Stwierdzone nieprawidłowości). Prezes Fundacji wyjaśnił, że mając na uwadze błąd Fundacji, w momencie odblokowania możliwości edycji sprawozdania za II półrocze 2023 r. naniesiemy zmiany w zakresie poniesionych wydatków i dokonamy zwrotu 3123,32 zł jednocześnie pomniejszając proporcjonalnie do zmniejszenia się kosztów merytorycznych koszty administracyjne, wraz z należnymi odsetkami.

(akta kontroli tom II str. 248-283, 309-310; tom III str. 190-217, tom IV str. 96-241)

22. Fundacja przekazywała sprawozdania z wykonania umowy dotacji wymagane ww. umową w terminach tam ustalonych, tj. 15 października 2022 r. za III kwartał 2022 r., 16 stycznia 2023 r.³⁴ za IV kwartał 2022 r., 14 lipca 2023 r. za I półrocze 2023 r. i 12 stycznia 2024 r. za II półrocze 2023 r.

Do sprawozdań za III i IV kwartał 2022 r. Fundacja dołączyła kopie wszystkich dokumentów finansowo-księgowych wykazanych w tych sprawozdaniach. Natomiast przy weryfikacji sprawozdań za I i II półrocze 2023 r. Dysponent pismem z 21 lipca 2023 r. oraz 24 stycznia 2024 r. wezwał do złożenia wskazanych kserokopii dokumentów finansowo-księgowych, które zostały przekazane 4 sierpnia 2023 r. i 16 lutego 2024 r., tj. w terminach wyznaczonych przez Dysponenta.

Dysponent Funduszu pismami z 27 października 2022 r., 7 lutego 2023 r. i 8 sierpnia 2023 r. przedstawił uwagi dotyczące błędów i nieścisłości stwierdzonych przy weryfikacji sprawozdań odpowiednio za III kwartał 2022 r., IV kwartał 2022 r. oraz I półrocze 2023 r. Do zakończenia niniejszych czynności kontrolnych w Fundacji nie przedstawił jednak uwag do dostarczonego 17 stycznia 2024 r. sprawozdania za II półrocze 2023 r.

Skorygowane sprawozdania zostały przesłane odpowiednio 7 listopada 2022 r. (za III kwartał 2022 r.), 29 marca 2023 r. (za IV kwartał 2022 r.) i 5 września 2023 r. (za I półrocze 2023 r.). Korekty sprawozdań za IV kwartał 2022 r. i I półrocze 2023 r. przekazano po terminie wyznaczonym przez Dysponenta Funduszu, co jak wyjaśnił Prezes Fundacji, spowodowane było znacznym obciążeniem kadry zarządzającej innymi obowiązkami związanymi z realizacją zadania oraz z realizacją wielu projektów, nie tylko ze środków publicznych. Prezes Fundacji dodał, że nie miało to wpływu na realizację zadania, mimo opóźnień, obowiązki te zostały ostatecznie wypełnione przez Fundację.

Dysponent Funduszu zaakceptował następujące sprawozdania z wykonania umowy dotacji: 9 listopada 2022 r. za III kwartał 2022 r. (zweryfikował wydatki w kwocie

³³ Kary odpowiednio w kwotach 267 zł za październik 2022 r., 1001,25 zł za sierpień 2023 r., 467,25 zł za wrzesień 2023 r. oraz 200,25 zł za październik 2023 r.

³⁴ 15 stycznia 2023 r. był dniem ustawowo wolnym od pracy.

15 000 zł³⁵); 21 kwietnia 2023 r. za IV kwartał 2022 r. (zweryfikował wydatki w kwocie 180 000 zł³⁶) oraz 18 września 2023 r. za I półrocze 2023 r. (zweryfikował wydatki w kwocie 110 450 zł³⁷). Nie dokonał jednak rozliczenia dotacji w zakresie przedstawionym w sprawozdaniu za II półrocze 2023 r., w terminie wynikającym z umowy dotacji³⁸, tj. 30 dni od dnia jego przedstawienia, wszczynając 24 lutego 2024 r. postępowanie administracyjne w sprawie kontroli prawidłowości wydatkowania dotacji otrzymanej w 2023 r. (por. pkt 24 niniejszego wystąpienia).

Ze sprawozdań z realizacji umowy dotacji w 2023 r. (za I i II półrocze) wynika, że z otrzymanej dotacji w łącznej wysokości 380 000 zł wykorzystano 371 994,94 zł (różnica 8600,06 zł³⁹). W sprawozdaniu za I półrocze 2023 r., w części dotyczącej problemów/trudności związanych z realizacją zadania, Fundacja poinformowała, że dwie faktury za usługi (na łączną kwotę 8600 zł)⁴⁰, które zostały wystawione w czerwcu 2023 r., a zapłacone w lipcu 2023 r., zostaną rozliczone w drugim półroczu 2023 r. Jednak w sprawozdaniu za II półrocze 2023 r. nie zostały one uwzględnione, a ponadto zaniżono wartość jednego rachunku o 0,06 zł.

Prezes Fundacji wyjaśnił, że w 2023 r. wykorzystano pełną kwotę dotacji, a błąd wynika z niepoprawnego wypełnienia sprawozdania za II półrocze 2023 r., co zostało 12 lutego 2024 r. i 1 lipca 2024 r. zgłoszone opiekunowi projektu⁴¹, z prośbą o odblokowanie możliwości naniesienia poprawek w ww. sprawozdaniu oraz informacji kwartalnej za III kwartał 2023 r.

W dniu 2 lipca 2024 r. opiekun projektu poinformowała, że zauważone błędy zostaną uwzględnione podczas weryfikacji dokumentu, a możliwość edycji sprawozdania zostanie odblokowana po weryfikacji przesłanych dokumentów (sprawozdanie, informacje kwartalne oraz pozostałe dokumenty) i sporządzenia pisma z uwagami.

(akta kontroli tom II str. 381-387; tom III 181-188, 190-217, tom IV str. 120-241)

23. Fundacja dysponowała jedną zewnętrzną ewaluacją skuteczności realizacji zadań w ramach projektu, która została przeprowadzona w lutym 2024 r. Ewaluacja obejmowała okres od początku realizacji projektu do końca 2023 r., tj. do jego zakończenia (po rozwiązaniu umowy dotacji). Zgodnie z § 11 ust. 14 umowy dotacji Fundacja zobowiązana była przeprowadzić ewaluację na koniec 2023 r. w IV kwartale tego roku. Prezes Fundacji wyjaśnił, że *ww. ewaluacja rozpoczęła się w IV kwartale 2023 r. a zakończyła w I kwartale 2024 r., ponieważ ostatnie działania w ramach realizacji zadania odbywały się w ostatnich dniach grudnia 2023 r. Mając na uwadze powyższe dla prawidłowego przebiegu procesu ewaluacji i objęcia tymże procesem okresu realizacji od początku do końca IV kwartału 2023 r. działania ewaluacyjne zakończyły się w I kwartale 2024 r.*

Przeprowadzono ewaluację typu mid-term⁴², a jej wnioski miały w założeniu wspomóc dalszą realizację, pomimo tego że z końcem 2023 r., w wyniku rozwiązania umowy dotacji, zakończono realizację projektu. Prezes Fundacji wyjaśnił, że zakres ewaluacji, która obligatoryjnie miała zostać przeprowadzona na podstawie § 11 ust.

³⁵ Bez kosztów administracyjnych, które podlegały weryfikacji za okres od 1 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

³⁶ W 2022 r. przyznano dotację w kwocie 195 000 zł i całą kwotę uznano za rozliczoną (15 000 zł rozliczono 9 listopada 2022 r.).

³⁷ Bez kosztów administracyjnych, które podlegały weryfikacji w ujęciu rocznym.

³⁸ Zgodnie z § 11 ust. 7 umowy dotacji Dysponent Funduszu zobowiązany był do rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym w terminie 30 dni od dnia przedstawienia sprawozdania z wykonania umowy.

³⁹ Z półrocznych sprawozdań z realizacji umowy dotacji wynika, że na realizację zadania w 2023 r. wydatkowano 371 399,94 zł (157 700 zł w I półroczu 2023 r. i 213 699,94 zł w II półroczu 2023 r.). Natomiast z kwartalnych informacji o wykorzystaniu środków z dotacji wynika, że w 2023 r. wydatkowano 379 999,94 zł (56 750 zł w I kwartale 2023 r., 100 950 zł w II kwartale 2023 r., 30 509,86 zł w III kwartale 2023 r. i 191 790,08 zł w IV kwartale 2023 r.).

⁴⁰ Faktury z 30 czerwca 2023 r. o nr A4/6/2023 na kwotę 4600 zł i nr A5/6/2023 na kwotę 4000 uregulowano 14 lipca 2023 r.

⁴¹ Osoba wyznaczona przez Dysponenta Funduszu.

⁴² W połowie realizacji projektu.

14 umowy dotacji, nie został zmieniony przez przedwczesny fakt rozwiązania ww. umowy i mając to na uwadze, ewaluacja przebiegła w sposób wskazany w tej umowie. Prezes Fundacji wyjaśnił ponadto, że zgodnie z zapisem umowy dotacji, wnioski wynikające z ewaluacji będą mogły być wykorzystywane przy realizacji przez Fundację podobnych projektów w przyszłości.

W ocenie ewaluatora poziomy realizacji wskaźników produktu oraz wskaźników rezultatu nie budziły zastrzeżeń. Szczególnie pozytywnie oceniony został zasięg materiałów kampanii edukacyjno-informacyjnej realizowanej w ramach projektu⁴³. W postępie finansowym ewaluator podał, że nie zaobserwowano zadań, dla których poziom realizacji finansowej odbiegałby istotnie od założonych wartości, a poziom realizacji wydatków ogółem miał zbliżoną wartość do wynikającej z harmonogramu rzeczowo-finansowego.

W ramach ewaluacji pozytywnie oceniono, pod kątem wymagań określonych w ustawie o *rachunkowości* oraz w umowie dotacji, wybrane losowo sześć dokumentów finansowo-księgowych z 2022 r. oraz osiem z 2023 r.⁴⁴

Wnioski końcowe z ewaluacji dotyczyły przypadków negatywnego odbioru realizowanych działań ze strony pojedynczych osób ze wskazaniem możliwych przyczyn i proponowanych działań w celu złagodzenia negatywnego odbioru działań finansowanych ze środków publicznych i zwiększenia ich akceptacji. Ponadto zauważono problem dotyczący sposobu nadawania numerów ewidencyjnych dla dokumentów księgowych.

Prezes Fundacji wyjaśnił, że ewaluacja ex-post zostanie dokonana po akceptacji przez Ministerstwo Sprawiedliwości sprawozdania z realizacji zadania za II półrocze 2023 r.

(akta kontroli tom. I str. 21-46, tom III str. 218-254)

Fundacja przeprowadzała badania ewaluacyjne prowadzonych działań i ich skuteczności w formie wewnętrznych syntetycznych opracowań Koordynatora projektu opartych na danych z postępu rzeczowego i finansowego realizacji projektu, tj. ewaluację ex-ante przeprowadzoną na początku realizacji projektu oraz ewaluacji on-going przeprowadzanych za okres od 16 sierpnia 2022 r. do 30 września 2022 r. oraz IV kwartał 2022 r., a także I i II półrocze 2023 r.

(akta kontroli tom I str. 21-46, tom III str. 249-300)

24. Na wniosek z 24 stycznia 2024 r., Fundacja terminowo przekazała Dysponentowi Funduszu, w celu kompleksowego rozliczenia sprawozdania za II półrocze 2023 r., kserokopie wszystkich dokumentów finansowo-księgowych (kosztów merytorycznych), przedstawionych w sprawozdaniu.

Dysponent Funduszu 16 lutego 2024 r. wszczął postępowanie administracyjne w sprawie kontroli prawidłowości wydatkowania dotacji otrzymanej na 2023 r., informując, że po przeprowadzeniu wszystkich niezbędnych czynności możliwe będzie zatwierdzenie rozliczenia dotacji lub określenie kwoty przypadającej do zwrotu i terminu, od którego nalicza się odsetki w sytuacji braku dokonania zwrotu dotacji w terminie.

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych w Fundacji postępowanie to nie zostało zakończone.

(akta kontroli tom III str. 164-166, 301-316, 181-188, 192)

⁴³ Do końca 2023 r. stopień realizacji wskaźnika wyniósł 77,5%.

⁴⁴ Co stanowiło odpowiednio 18% dokumentów dotyczących kosztów merytorycznych z 2022 r. oraz 10% ww. dokumentów z 2023 r. (zgodnie z § 9 ust. 8 umowy dotacji zasady dotyczące dokumentacji finansowo-księgowej nie dotyczyły kosztów administracyjnych).

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W ofercie konkursowej Fundacja podała nieprawdziwe dane dotyczące posiadanego potencjału osobowego i rzeczowego planowanego do realizacji projektu. Fundacja wskazała, że w merytoryczną realizację projektu będzie zaangażowanych 29 osób, w tym prawnicy (z tego dziewięć osób z tytułem radcy prawnego lub adwokata, w tym jeden pracownik naukowy ze znacznym dorobkiem naukowym), mediator, psychologowie i psychoterapeuci, koordynator projektu oraz księgowy. Spośród 13 osób wskazanych w ofercie posiadających największy dorobek zawodowy, do których zwrócono się w niniejszej kontroli, tylko jedna z nich (adwokat [...]) wyraziła zgodę na udział w projekcie. Pozostałe 12 osób, takich jak adwokaci, radcy prawni, psychologowie, psychoterapeuci, zostało wpisanych do oferty konkursowej bez ich wiedzy i zgody.

(akta kontroli tom IV str. 283-299)

[...] zeznał, że jeżeli chodzi o wskazanie osób zaangażowanych w merytoryczną realizację projektu, to rozmawialiśmy z mecenasem [...], który wyraził gotowość do współpracy w tym projekcie łącznie z zespołem ze swojej kancelarii. Do współpracy takiej nie doszło, być może dlatego, że projekt nie był do końca realizowany. Z adwokatów rozmawialiśmy tylko z mecenasem [...]. Co do adwokatów i radców prawnych [...], [...], [...], [...], [...], [...] to z nimi nie rozmawialiśmy o ich udziale w projekcie. Ich nazwiska znajdowały się na stronie kancelarii [...]. To samo dotyczy pana [...], który również współpracował z ww. kancelarią. Nie pamiętam skąd mieliśmy dane dotyczące dorobku zawodowego i naukowego osób wskazanych w ofercie.

Nie przypominam sobie skąd mieliśmy dane innych osób, tj. psychologów, psychoterapeutów, których nazwiska umieściliśmy w ofercie. Dzisiaj trudno to ustalić, kto wtedy z tymi osobami szukał kontaktu. Wydaje mi się, że prawdopodobnie była rozmowa z mgr [...] (psychoterapeutą), co do współpracy w przyszłości, chociaż ja takiej rozmowy nie prowadziłem.

(akta kontroli tom IV str. 323-326)

[...] zeznał, że osobiście nie rozmawiał z psychologami i psychoterapeutami wymienionymi w ofercie, ale w jego przekonaniu takie rozmowy były prowadzone z trzema osobami.

(akta kontroli tom IV str. 333-335)

[...] zeznał ponadto, że do współpracy z osobami wskazanymi w ofercie konkursowej nie doszło, być może dlatego, że nie było takiej potrzeby. Ponadto stawki jakie były w projekcie w kwocie 50 zł brutto za godzinę nie pozwalały na zaangażowanie adwokatów i radców prawnych. Nie pamiętam, skąd mieliśmy dane innych osób, tj. psychologów, psychoterapeutów, których nazwiska umieściliśmy w ofercie i nie pamiętam kto wtedy z tymi osobami rozmawiał.

(akta kontroli tom IV str. 316-319)

Nieprawdziwe dane w ofercie dotyczyły również deklarowanego lokalu biurowego. Prezes Fundacji wyjaśnił, że Fundacja od listopada 2021 do końca 2022 r. korzystała z lokalu przy ul. Karmelickiej 3 w Jaśle na podstawie nieodpłatnego użyczenia zawartego ustnie z jednym ze stowarzyszeń, z którym prowadziła współpracę partnerską.

(...) nie mieliśmy środków na wynajem własnego biura. W tym okresie brakowało nam funduszy na ten cel. Dzięki porozumieniu ze stowarzyszeniem i współpracy otrzymaliśmy przestrzeń biurową, w której swobodnie działali przedstawiciele naszej organizacji i pracowali nad prowadzonymi wówczas zadaniami. W tym miejscu realizowane były nagrania filmów, prace nad grafiką oraz inne działania Fundacji.

Wraz z możliwością realizacji kolejnego projektu, w ciągu niewielu ponad czterech miesięcy od rozpoczęcia projektu Stop przemocy!, podjęliśmy decyzję o wynajęciu lokalu przy ul. Śniadeckich 17.

(akta kontroli tom I str. 153)

[...] zeznał, że w czasie opracowania oferty konkursowej Fundacja ściśle współpracowała ze Stowarzyszeniem SODA, które wynajmowało lokal przy ul. Karmelickiej. Lokal był tak duży, że obydwie organizacje mogły bez przeszkód pracować.

(akta kontroli tom IV str. 327-328)

Oferta konkursowa została podpisana przez [...] i [...].

W opinii NIK, podanie w ofercie informacji niezgodnych ze stanem rzeczywistym w wymienionym zakresie dotyczyło elementów oferty istotnych dla jej oceny.

(akta kontroli tom I str. 47-143)

2. Fundacja rozliczyła przeprowadzenie siedmiu szkoleń dla seniorów, które nie zostały zrealizowane o wartości 7000 zł. Realizację tych szkoleń potwierdził koordynator projektu [...].

Łącznie Fundacja rozliczyła 75 szkoleń dla seniorów a koszt każdego szkolenia wynosił 1000 zł.

Nie zrealizowano następujących szkoleń, które wykazano jako przeprowadzone przez:

- [...] – w dniu 19 maja 2023 r. w Domu Pomocy Społecznej w Nowodworzu, w dniu 15 grudnia 2023 r. w Dziennym Domu Seniora w Nowym Sączu oraz w Centrum Sądeckiego Seniora w Nowym Sączu, w dniu 19 grudnia 2023 r. w Klubie Seniora 50+ w Gromniku,
- [...] – w dniu 19 grudnia 2022 r. w Klubie Seniora w Osieku Jasielskim oraz w dniu 20 grudnia 2022 r. w Domu Seniora Pogodna Dolina w Siedliskach,
- [...] w dniu 23 maja 2023 r. w Klubie Seniora w Janowie Lubelskim. 23 maja 2023 r. [...] przeprowadził jedno szkolenie w świetlicy Janowskiego Domu Kultury w Janowie Lubelskim dla Klubu Seniora „Janowiaci” oraz Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Janowie Lubelskim, a Fundacja rozliczyła przeprowadzenie dwóch odrębnych szkoleń.

(akta kontroli tom IV str. 243-268)

[...] zeznał: szkolenia zarówno w szkołach jak i klubach (domach) seniora były zaplanowane przez koordynatora pana [...]. Co do informacji dotyczącej szkoleń w: Centrum Seniora w Nowym Sączu, Dziennym Domu Seniora w Nowym Sączu, Klubie Seniora w Gromniku oraz w Domu Pomocy Społecznej w Nowodworzu, na dziś nie pamiętam szczegółów szkoleń w tych jednostkach.

Po zakończeniu szkoleń przekazywałem koordynatorowi projektu listy obecności. Zwykle po kilku przeprowadzonych szkoleniach też koordynatorowi fakturę. Koordynator potwierdzał fakt odbycia szkolenia na fakturze.

(akta kontroli str. tom IV, str. 316-319)

[...] zeznał: co do informacji dotyczącej szkoleń w: Domu Seniora w Siedliskach 20 grudnia 2022 r., Klubie Seniora w Osieku Jasielskim 19 grudnia 2022 r., że Fundacja nie przeprowadziła szkoleń, to jestem raczej pewien, że takie szkolenia przeprowadziłem.

(akta kontroli str. tom IV, str. 320-322)

[...] zeznał: co do szkoleń w Janowie Lubelskim przeprowadzonych w dniu 23 maja 2023 r. to nie pamiętam już dokładnie, czy to było jedno czy dwa szkolenia.

(akta kontroli str. tom IV, str. 323-326)

[...] zeznał: co do informacji dotyczącej szkoleń w: Klubie Seniora w Osieku Jasielskim, Domu Pomocy Społecznej w Nowodworzu, Pogodnej Dolinie w Siedliskach, Centrum Seniora w Nowym Sączu, Dziennym Domu Seniora w Nowym Sączu oraz o tym, że Fundacja nie przeprowadziła szkoleń, to chciałby powiedzieć, że szkolenia tam się odbyły. Informacje przekazane kontrolerom od kierowników tych jednostek mogą wynikać z faktu, że miały tam miejsce zmiany na stanowiskach kierowniczych, a szkolenia nie były odnotowywane. Co do szkolenia w Klubie Seniora w Gromniku, to dokładnie nie pamiętam, wydają mi się, że taka sytuacja mogła mieć miejsce, że szkolenie nie miało miejsca, nie jestem w stanie teraz powiedzieć, dlaczego szkolenie mogło się nie odbyć. Otrzymałem dokumenty od Pana Mateusza i w natłoku spraw w okresie świątecznym – końca roku, mogło dojść do pomyłki, której nie dostrzegłem.

Po zakończeniu szkoleń szkolący przekazywali mi listy obecności, ustne informacje odnośnie przeprowadzonych szkoleń. Byłem pierwszą osobą, która potwierdzała merytorycznie na fakturach realizację poszczególnych produktów.

Zdaniem NIK, jedną z przyczyn powyższej nieprawidłowości był fakt, iż kontrolę merytoryczną dowodów księgowych wykonywali ich wystawcy, tj. członkowie Zarządu. Tak przyjęty system weryfikacji dowodów księgowych nie dawał gwarancji, że zdarzenia gospodarcze przedstawione w dowodach księgowych są zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji (art. 21 ust. 1 uor). Poświadczenie przez osobę upoważnioną wykonania usług szkoleniowych, które się nie odbyły stanowiło również naruszenie § 9 ust 5 pkt 3 umowy dotacji. W związku z powyższym wydatki w kwocie 7000 zł należy uznać za niekwalifikowalne, które podlegają zwrotowi na konto Dysponenta Funduszu.

(akta kontroli tom IV, str. 333-335)

3. Fundacja przedstawiła do rozliczenia dotacji⁴⁵, trzy dowody na łączną kwotę 4 240 zł⁴⁶, które nie potwierdzały faktu zakupu towarów lub usług związanych z realizacją projektu, a jedynie zasilenie konta reklamowego w serwisie społecznościowym, co było niezgodne z § 3 ust. 1 umowy dotacji. Zgodnie z tym zapisem Fundacja zobowiązała się do wykorzystania dotacji, wyłącznie na realizację przedmiotu umowy. Prezes Fundacji wyjaśnił, że w trakcie niniejszej kontroli Fundacja dokonała dokładnej analizy pozycji finansowych na koncie reklamowym.

Kontrolującemu przedłożono sześć faktur potwierdzających prowadzenie kampanii reklamowych na łączną kwotę 1116,68 zł⁴⁷.

Prezes Fundacji wyjaśnił, że dopiero teraz Fundacja zauważyła, że nie została pobrana cała kwota, którą wpłacono na konto reklamowe Fundacji. Pomimo tego, że w parametrach reklam ustawiono reklamy, które przekraczały 3940 zł (zasilenie konta z grudnia 2023 r.), finalnie wydatki na reklamę wyniosły 816,68 zł, a na koncie nadal pozostaje niewykorzystany budżet reklamowy 3123,32 zł.

Na koniec 2023 r. na ww. koncie pozostało 3123,32 zł niewykorzystanych środków. Ponadto ww. trzy dowody ze 115 przedstawionych przez Fundację w rozliczeniu kosztów merytorycznych projektu nie spełniały wymagań określonych w art. 21 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o rachunkowości, tj. nie zawierały numeru identyfikacyjnego dowodu⁴⁸ oraz określenia Fundacji, jako strony dokonującej operacji (tylko identyfikator konta), co było niezgodne z § 9 ust. 5 umowy dotacji.

⁴⁵ W sprawozdaniu z wykonania umowy dotacji za I i II półrocze 2023 r.

⁴⁶ Ujęte w 2023 r. w ewidencji księgowej w poz. 65 na kwotę 200 zł z 27 czerwca 2023 r., poz. 66 na kwotę 100 zł z 27 czerwca i 246 na kwotę 3940 zł z 28 grudnia 2023 r.

⁴⁷ Dwie na łączną kwotę 300 zł (rozliczające zasilenie w kwotach 100 zł i 200 zł) oraz cztery na łączną kwotę 816,68 zł.

⁴⁸ Zawierały numer transakcji.

Zgodnie z tym zapisem umowy dotacji dowody księgowe związane z realizacją zadań muszą spełniać wymagania określone dla dowodu księgowego, zgodnie z art. 21 i art. 22 ustawy o rachunkowości.

Prezes Fundacji wyjaśnił, że rozliczając koszty realizacji projektu w sprawozdaniu przedstawiono dokumenty, które wskazują numer identyfikacyjny konta reklamowego, który jest ściśle powiązany z Fundacją jako stroną. Nie zauważyliśmy możliwości generowania faktur ze wskazaniem nazwy Fundacji jako strony.

W związku z powyższym zgodnie z § 3 ust. 9 lit. c oraz ust. 10 umowy dotacji wydatki ponoszone na realizację zadań będących przedmiotem ww. umowy są kwalifikowalne, jeżeli zostały faktycznie poniesione w okresie realizacji zadania, a wydatki niespełniające m.in. tego wymogu stanowią wydatki niekwalifikowalne. Dotacja w kwocie 3123,32 została uznana za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem i podlega zwrotowi na konto Dysponenta

(umowa dotacji akta kontroli tom. I str. 21-46, tom II str. 121-124, 231, 265-283, 381-386)

4. Fundacja dokonywała opisów dowodów księgowych, finansowanych ze środków FS, z naruszeniem postanowień § 9 umowy dotacji i tak:

a) osiem dowodów księgowych o łącznej wartości 15 000 zł (wykazanych w sprawozdaniu za III kwartał 2022 r.) nie spełniało warunków określonych w § 8 ust. 5 umowy dotacji, tj. opis tych dowodów umieszczono na odrębnych kartkach spiętych z dowodem zszywaczem zamiast na odwrocie dowodu. Odnosnie powyższego Prezes wyjaśnił, że takie rozwiązanie uznano za trwały sposób przygotowania dokumentów księgowych.

W ocenie NIK, argumenty przywołane w wyjaśnieniach nie mogą stanowić uzasadnienia dla nieprzestrzegania postanowień umowy dotacji, w których zapisano, że dokumenty należy opisywać w sposób trwały na ich odwrocie.

b) osiem ww. dowodów księgowych (na łączną kwotę 15 000 zł) nie zawierały dat kontroli formalno-rachunkowej⁴⁹, a dowody wykazane w sprawozdaniu za IV kwartał 2022 r. (27 szt. na łączną kwotę 131 250 zł) dat kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej.

Prezes Fundacji wyjaśnił, że wynikało to z niedopatrzania po stronie biura rachunkowego oraz Wiceprezesa i Członka Zarządu Fundacji, którzy kontrolowali merytorycznie dokumenty. Błąd spowodowany był nadmiernym obciążeniem wynikającym z dużej ilości obowiązków. Prezes Fundacji wyjaśnił ponadto, że błędy te (również niżej wymienione) wynikające z niecelowych omyłek i niedopatrzeń nie wpływają na poprawność i celowość wydatkowania środków, zgodnie z przeznaczeniem.

c) 31 dowodów finansowo-księgowych na łączną kwotę 110 350 zł wykazanych w sprawozdaniu z wykonania umowy dotacji za I półrocze 2023 r. zostało skontrolowane (pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym) po dokonaniu ich zapłaty.

Prezes Fundacji wyjaśnił, że przelewy wykonywał Członek Zarządu, a sprawdzał Wiceprezes, który sugerował się datą sprawdzenia, a nie datą przelewu. Prezes wyjaśnił ponadto, że nie zmienia to faktu, że sprawdzenie merytoryczne zostało przeprowadzone poprawnie.

NIK nie zgadza się z wyrażonym powyżej stanowiskiem. Opis dowodu księgowego, tj. jego sprawdzenie pod względem formalnym, rachunkowym i merytorycznym, powinno mieć miejsce przed faktyczną zapłatą za ten dowód księgowy, celem weryfikacji prawidłowości dowodu, w tym kwot, a także zasadności jego opłacenia.

⁴⁹ Na jednym dokumencie brak było potwierdzenia tej kontroli – uzupełniono w trakcie kontroli.

(akta kontroli tom I str. 21-46, tom II str. 3-247, 265-293, 387-389, 424-427; tom III str. 200-206)

5. Fundacja nie przestrzegała ustalonego w § 4 ust. 5 umowy dotacji sposobu rozliczania kosztów administracyjnych, zgodnie z którym z uwagi na ryczałtowy sposób ich rozliczania wydatki te traktowane były jako wydatki wykonane (umowa nie wymagała ich dokumentowania), a Fundacja zobowiązana była raz w miesiącu rozliczyć odpowiednio 1/6⁵⁰ kosztów administracyjnych określonych w ofercie na 2022 r. oraz 1/12⁵¹ tych kosztów określonych w ofercie na 2023 r.

W III kwartale 2022 r. (pierwszym w trakcie realizacji umowy dotacji) koszty administracyjne pokrywane były bezpośrednio w wyodrębnionego rachunku bankowego. W pozostałym okresie realizacji zadania naliczone ryczałtowane koszty administracyjne przekazywane były z wyodrębnionego rachunku bankowego na inny rachunek Fundacji. W listopadzie 2022 r. Fundacja pobrała ryczałt kosztów administracyjnych za październik i listopad 2022 r., w lutym 2023 r. za okres styczeń-marzec 2023 r., w czerwcu 2023 r. za okres kwiecień-czerwiec 2023 r., w sierpniu 2023 r. za lipiec 2023 r., w październiku 2023 r. za miesiąc sierpień 2023 r., a w listopadzie 2023 r. za okres wrzesień-listopad 2023 r. Ponadto w grudniu 2022 r. rozliczyła 1/4 kosztów administracyjnych określonych w ofercie na 2022 r.

Prezes Fundacji wyjaśnił, że w III kwartale 2022 r. nie rozliczano kosztów w sposób ryczałtowy ze względu na niedokładne zapoznanie się z umową na realizację zadania, a także realizowanie po raz pierwszy zadania publicznego ze środków Funduszu Sprawiedliwości. Prezes Fundacji wyjaśnił ponadto, że uchybienie skutkujące niedostosowaniem sposobu naliczania kosztów administracyjnych ryczałtowo zgodnie z umową (odpowiednio 1/6 i 1/12 części tych kosztów) wynikało z faktu interpretacji słowa „rozliczyć”. Według Fundacji słowo to wskazywało na wewnętrzne obliczenie części administracyjnej z całości i zapisanie tego w ramach wewnętrznej notatki, a następnie sumy środków administracyjnych z poszczególnych miesięcy przelewano na subkonto.

NIK stwierdza, że argumenty wskazane w wyjaśnieniach nie mogą stanowić uzasadnienia dla nieprzestrzegania zacytowanych powyżej postanowień umowy dotacji.

(akta kontroli tom I str. 21-46, tom II str. 248-264, 294-308, 390-395; tom III str. 103-137)

6. Nieterminowo dostarczano Dysponentowi Funduszu jedną z sześciu informacji kwartalnych dotyczących wykorzystania środków dotacji z okresu realizacji umowy dotacji oraz cztery z 17 miesięcznych wyciągów bankowych właściwych dla wyodrębnionego rachunku bankowego z tego okresu, co było niezgodne z § 11 ust. 1 i 2 tej umowy. Opóźnienia te wynosiły odpowiednio trzy, cztery, siedem i 15 dni⁵². Z tego tytułu Fundacja została obciążona karami umownymi w łącznej kwocie 2202,75 zł, które realizowała z opóźnieniem, co skutkowało zapłatą odsetek od dwóch z nich w łącznej kwocie 11,50 zł.

Ponadto za miesiąc wrzesień 2022 r. dostarczono Dysponentowi Funduszu niepełny wyciąg bankowy, tj. niezawierający operacji przeprowadzonych 1 i 20 września 2022 r. (odpowiednio sześć i jedna operacja), co było niezgodne z ww. zapisem umowy dotacji.

Zgodnie z § 11 ust. 1 i 2 umowy dotacji Fundacja zobowiązała się do dostarczania Dysponentowi Funduszu informacji kwartalnej dotyczącej wykorzystania środków dotacji za III kwartał 2023 r. do 15 października 2023 r. oraz pełnego wyciągu

⁵⁰ 16,7%.

⁵¹ 8,3%.

⁵² Informację kwartalną za III kwartał 2022 r. dostarczono 21 października 2022 r. (15 i 16 października 2022 r. to odpowiednio sobota i dzień ustawowo wolny od pracy), a wyciągi bankowe za październik 2022 r. dostarczono 14 listopada 2022 r., za sierpień 2023 r. - 26 września 2023 r. (10 września 2023 r. to dzień ustawowo wolny od pracy), za wrzesień 2023 r. - 17 października 2023 r., a za październik 2023 r. - 13 listopada 2023 r.

bankowego właściwego dla uzyskania dotacji za każdy miesiąc do 10 dnia następnego miesiąca.

Prezes wyjaśnił, że nieterminowo dostarczono ww. informację kwartalną ze względu na początkowy etap realizacji zadania, który wówczas miał charakter wdrożeniowy dla Fundacji.

Prezes Fundacji wyjaśnił ponadto, że Fundacja nieterminowo przekazała wyciągi bankowe z powodu nieumyślnego błędu przy pracy spowodowanego obciążeniem kadry zarządzającej dużą ilością działań podejmowanych w ramach organizacji zadań realizowanych przez Fundację (wyjazdy na szkolenia, konferencje, warsztaty lub innego typu działania), a niekompletny wyciąg bankowy za wrzesień 2022 r. przekazano z powodu niedostrzeżenia błędu pliku pdf wyciągu, który został załączony i wysłany. Ponadto Prezes wskazał, że kary opłacano z przyczyn losowych.

(akta kontroli tom I str. 21-46, tom II str. 381-386; tom III str. 155-189)

7. Niedokonanie przez Fundację zwrotu dotacji niewykorzystanej za lata 2022 i 2023 w części, w jakiej otrzymane środki nie zostały wydatkowane na koszty administracyjne związane z realizacją przedmiotu umowy, tj. odpowiednio: 5498,62 zł w 2022 r. i 3671,90 zł w 2023 r. - łącznie 9170,52 zł, co było niezgodne § 12 ust. 1 w zw. z § 3 ust. 2, 9 i 10 umowy dotacji.

Poniesione przez Fundację koszty administracyjne dotyczące zobowiązań powstałych i uregulowanych w poszczególnych latach realizacji projektu wyniosły odpowiednio 30 932,84 zł w 2022 r. i 91 328,10 zł w 2023 r. – łącznie 122 260,94 zł, a Fundacja w rozliczeniu wykazała ww. koszty odpowiednio w kwocie 36 431,46 zł za 2022 r. i 95 000 zł za 2023 r. – łącznie 131 431,46 zł.

Prezes Fundacji wyjaśnił, że wykazane w sprawozdaniach z realizacji umowy dotacji koszty administracyjne w kwocie 131 431,46 zł to środki poniesione zgodnie z ryczałtowym sposobem rozliczania, polegającym na rozliczaniu w częściach odpowiednich do poszczególnych części roku w latach realizacji projektu. Ponadto Prezes Fundacji wyjaśnił, że mając na uwadze § 4 ust. 5 umowy dotacji, wydatki związane z kosztami administracyjnymi rozliczano w sposób ryczałtowy, tj. wydatki te traktowane były jako wydatki poniesione.

W ocenie NIK, argumenty przedstawione w wyjaśnieniach nie mogą stanowić uzasadnienia dla nieprzestrzegania postanowień umowy dotacji, na podstawie których Fundacja została zobowiązana do wykorzystania dotacji, wyłącznie na realizację przedmiotu umowy, zgodnie z umową i złożoną ofertą, a na koszty administracyjne związane z realizacją przedmiotu umowy mogła przeznaczyć nie więcej niż 25% wartości wydatków kwalifikowalnych projektu. Faktycznie jednak Fundacja z tego uprawnienia skorzystała jedynie w części i wydatkowała na koszty administracyjne kwotę niższą od maksymalnego poziomu określonego w § 4 ust. 1 umowy dotacji jako „nie więcej niż 25% wartości kosztów kwalifikowalnych”.

Zgodnie z § 3 ust. 9 lit. c oraz ust. 10 umowy dotacji wydatki ponoszone na realizację zadań będących przedmiotem ww. umowy są kwalifikowalne, jeżeli zostały faktycznie poniesione w okresie realizacji zadania, w tym zgodnie z zasadą, że płatności za zobowiązania powstałe w danym roku kalendarzowym ponosi się do 31 grudnia danego roku, a wydatki niespełniające m.in. tego wymogu stanowią wydatki niekwalifikowalne. W związku z powyższym dotacja w kwocie 9170,52 zł została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem i podlega zwrotowi na konto Dysponenta.

(akta kontroli tom I str. 21-46, tom II str. 390-423; tom III str. 3-154, 316-317, tom IV str. 120-241)

Łączna kwota dotacji podlegająca zwrotowi z tytułu nieprawidłowości nr 2, 3 i 7 wynosi 19 293,84 zł.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek Złożenie korekty sprawozdania z wykonania umowy dotacji pomniejszonego o stwierdzone w kontroli wydatki niekwalifikowalne oraz zwrot kwoty 19 293,84 zł na konto Dysponenta wraz z odsetkami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, grudnia 2024 r.

Kontrolerzy
Wojciech Machowicz
doradca prawny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
p.o. Wicedyrektor
Witold Pałasz

.....
podpis

/-/

Marek Sikora
główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis